

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/118/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114223197
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alica Beňová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3114223197.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Alice Beňovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Ivety Martinákovovej v právnej veci žalobcu U. Q., a.s., so sídlom v J., O. K. XX, W. XX XXX XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou G. B., s.r.o., so sídlom J., O. dolina XX proti žalovanému I. E., bytom P., L. L. XXXX/X, o zaplatenie 833,19 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 09. decembra 2014, č.k. 19C/85/2014-23, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 96,36 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 04.11.2011 do zaplatenia, sumu 38,56 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 04.12.2011 do zaplatenia, sumu 157,27 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 04.01.2012 do zaplatenia, sumu 43,10 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 04.02.2012 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšujúcej časti žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh žalobcu o zaplatenie poplatkov za telefónne služby, ktoré boli účtované faktúrami splatnými 03.11.2011, 03.12.2011, 03.01.2012 a 03.02.2012 s príslušným úrokom z omeškania, bol podaný dôvodne. Žalovaný sa zmluvne zaviazal platiť spoločnosti D. P., a.s. za poskytnuté služby dohodnutú cenu. Z ceny poskytnutých služieb, ktoré menovaná spoločnosť vyfakturovala žalovanému vyššie uvedenými faktúrami, vznikol dlh, ktorý však žalovaný neuhradil v lehote splatnosti jednotlivých faktúr (aspoň o tom nepredložil žiaden dôkaz, hoci bol prípisom zo dňa 24.11.2014 poučený o tom, že tak má v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p urobiť do vyhlásenia rozhodnutia súdu vo veci samej). Pohľadávka na zaplatenie uvedenej ceny za poskytnuté služby proti žalovanému bola preukázateľne menovanou spoločnosťou postúpená zmluvou o postúpení pohľadávok na žalobcu, o čom bol žalovaný upovedomený. Konštatoval, že zmluva uzavretá žalobcom a žalovaným dňa 22.06.2014 má charakter spotrebiteľskej zmluvy, pretože jej obsah žalovaný nemohol podstatným spôsobom ovplyvniť, keďže tento bol už vopred pripravený, predtlačný. Dodávateľom v tomto prípade bol právny predchodca žalobcu, ktorý pri uzatváraní zmluvy vykonával svoju podnikateľskú činnosť. Spotrebiteľom je žalovaný, ktorý pri uzatváraní zmluvy nevykonával žiadnu obchodnú alebo inú obdobnú činnosť. Po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že v predmetnej zmluve boli dohodnuté ceny a poplatky za poskytované služby v súlade s platným cenníkom právneho predchodcu žalobcu a platobnými podmienkami, ktoré žalovaný neplnil. V tejto časti, týkajúcej sa poskytovania služieb žalobcu a povinnosti platiť za uvedené služby, súd nezistil,

že by boli porušené práva žalovaného ako spotrebiteľa. Preto ho súd zaviazal k povinnosti zaplatiť za poskytnuté, ale neuhradené služby uplatnené sumy, okrem zmluvnej pokuty. Keďže sa žalovaný s plnením uvedeného dlhu (platby z jednotlivých faktúr za služby) dostal do omeškania, má žalobca nárok aj na úrok z omeškania, pretože podľa § 559 ods. 2 Občianskeho zákonníka dlh musí byť splnený riadne a včas. Podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s peňažným dlhom, má veriteľ právo požadovať od dlžníka okrem plnenia aj úrok z omeškania, ak nie je podľa zákona povinný platiť poplatok z omeškania, výšku úroku stanovuje vykonávací predpis. Vykonávacím predpisom je Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., podľa ktorého je výška úrokov z omeškania v danej veci o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky. V zmysle tohto ustanovenia rozhodoval súd o výške úroku odo dňa omeškania s jednotlivými platbami. Žalobca sa okrem dlhu za nezaplatené telekomunikačné služby domáhal aj zaplata zmluvnej pokuty vo výške 497,90 Eur. Osobitným zabezpečovacím prostriedkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti je zmluvná (konvenčná) pokuta. Aj keď zákonná úprava zmluvnej pokuty (v § 544 Občianskeho zákonníka) je iba rámcová, takže dáva zmluvným stranám značnú voľnosť pri jej dojednaní, v súvislosti s jej právnou ochranou pre ňu platia niektoré zo zákona vyplývajúce obmedzenia. Predovšetkým dojednanie o zmluvnej pokute nesmie svojím obsahom alebo účelom odporovať zákonu, alebo ho obchádzať, alebo sa priečiť dobrým mravom a v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nesmie spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V danej veci mal súd za to, že žalobca odvíja právo na zmluvnú pokutu od zmluvy o pripojení a jej dodatku, ktoré majú bezpochyby charakter spotrebiteľskej zmluvy (tak ako bolo predtým uvedené). Preto aj dojednanú zmluvnú pokutu je potrebné posúdiť z pohľadu spotrebiteľského práva. V konkrétnom prípade právny predchodca žalobcu ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, nemá teda charakter individuálne dojedanej podmienky. Právny predchodca žalobcu zmluvnou pokutou v prejednávanej veci zabezpečoval poskytnutie zľavy na využívanie telefónnych služieb s názvom Podľa seba 1N. Za túto výhodu sa žalovaný zaviazal k „viazanosti“ 24 mesiacov s tým, že ak nebude plniť dohodnuté podmienky, zaplatí zmluvnú pokutu v plnej výške. Vo všeobecnosti treba mať za to, že spotrebiteľ, ktorý podpísal takúto vopred určenú podmienku, je viazaný rovnakou výškou pokuty bez ohľadu na dobu používania služieb dodávateľa a bez ohľadu na výšku nezaplatených služieb. Vo viacerých súdnych rozhodnutiach už bolo konštatované (nielen Okresného súdu Trenčín, ale aj iných slovenských súdov, ako aj iných európskych súdov), že zmluvné pokuty, ktoré nie sú individuálne dojednané, najmä v prípade viazanosti 24 mesiacov, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Aj preto už súd nevyhlasoval opätovne túto podmienku za neprijateľnú, iba konštatuje, že na ňu z tohto dôvodu nemožno prihliadať, nakoľko je v celom rozsahu neplatná. Osobitné normy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré regulujú spotrebiteľské vzťahy (B2C - J. to Q.) majú prednosť pred všeobecnými ustanoveniami záväzkového práva v Občianskom zákonníku. Moderačné ustanovenie v § 545a OZ reguluje aj nespotebiteľské vzťahy. Niet dôvodu nereflektovať na zásadu špeciálnej osobitnej normy a v danom prípade osobitnej normy určenej na ochranu spotrebiteľa. Ustanovenia o ochrane spotrebiteľa majú prednosť pred všeobecnými ustanoveniami záväzkovo-právnej časti kódexu. Preto, pokiaľ by išlo o moderačné právo vyplývajúce z ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka, nemohol by ho súd v danej veci uplatniť. Neprijateľná podmienka, spočívajúca v samotnej zmluvnej pokute, ktorá nebola dojednaná individuálne, ale formulárove v nadväznosti na viazanosť 24 mesiacov je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu. Z uvedených dôvodov súd žalobu ohľadne zmluvnej pokuty zamietol. Právne rozhodnutie ďalej odôvodnil ust. § 80 písm. b) O.s.p., § 488, § 491 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 43 ods. 1 - 3, § 42 ods. 4 písm. a), b) zákona č. 610/2003 Z. z. platného v čase uzavretia zmluvy. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo. Keďže žalovaný bol v prevažnej časti uplatneného nároku úspešný, ale trovy mu preukázateľne žiadne nevznikli, rozhodol súd vo veci v zmysle citovaného zákonného ustanovenia a žiadnemu z účastníkov náhradu trov nepriznal.

Proti tomuto rozsudku, a to jeho zamietajúcej výrokovej časti, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol ho zmeniť tak, že odvolací súd žalobe v celom rozsahu vyhovie. Namietal, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdenie veci. Poukázal na to, že žalovaný vstúpil do zmluvných vzťahov s právnym predchodcom na základe slobodného rozhodnutia, a to za účelom využívania telekomunikačných služieb mobilného operátora. Právny predchodca si absolútne oprávnené a v súlade so zákonom dohodol so žalovaným

zmluvné pokuty pre prípad porušenia zmluvných povinností. Žalovaným svojím podpisom potvrdil dohody o zmluvných pokutách, a tým pádom bol uzrozumený s možnosťou ich uplatnenia v prípade porušenia povinností. Uviedol, že napriek tomu, že v bode 4 dodatkov k zmluvám o pripojení sa nachádza slovné spojenie v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti, myslí sa tým porušenie akejkoľvek povinnosti z povinností následne vymenovaných, ktoré sa nachádzajú v článkoch dodatkov k zmluvám o pripojení a vo vybraných ustanoveniach Všeobecných podmienok. Tieto tvoria neoddeliteľnú časť zmluvných dokumentov a žalovaný si ich pri uzatváraní zmluvného vzťahu priamo prevzal. Trval na tom, že tieto ustanovenia dodatkov ohľadne zmluvnej pokuty sú určité a zrozumiteľné a z tohto dôvodu platné. Nestotožnil sa s právnym záverom súdu prvého stupňa, že predmetné zmluvné pokuty je potrebné považovať za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti. Dané zmluvné pokuty, podľa jeho názoru, nespĺňajú ani jeden z vymenovaných prípadov neprijateľnosti zmluvných podmienok v zmysle ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Vymáhané zmluvné pokuty nepovažoval za neprijateľné, a to najmä s ohľadom na úplnú (reakčivú) cenu poskytnutých mobilných telefónov, ktorá je niekoľkonásobne vyššia ako dohodnutá cena mobilných telefónov. Za zarážajúcu označil skutočnosť, že aj napriek neplneniu zmluvne dohodnutých povinností zo strany žalovaného a následnému odpojeniu SIM karty z prevádzky mu zostali predmetné mobilné telefóny, ktoré predstavujú určitú majetkovú hodnotu. Ďalej dôvodil, že aj napriek faktu, že v týchto prípadoch ide o formulárové zmluvy, ich uzavretie zo strany účastníka stále zostáva iba na jeho slobodnom rozhodnutí. Vzhľadom k tomu, že súd prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie taktiež o iné rozsudky, ktoré však bližšie nešpecifikoval, poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č.k. 6Co/325/2012-59 a následný rozsudok Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 4C/106/2012, z ktorých okrem iného vyplýva povinnosť súdu posudzovať každý prípad individuálne s prihliadnutím na všetky okolnosti a osobitosti daného prípadu.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutom rozsahu, v zamietajúcom výroku a v závislom výroku o náhrade trov konania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd konštatuje, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodенý správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v plnom rozsahu odkazuje.

Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak si strany dohodnú pre prípad porušenia zmluvných povinností zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, povinný pokutu zaplatiť, i keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zmluvnú pokutu je možné dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo spôsob jej určenia.

Podľa článku 6 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993, o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách, uzavretých so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené spotrebiteľských zmluvách, sú neplatné.

v

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že právny predchodca žalobcu spoločnosť D., a.s., ktorý pohľadávky vo vzťahu k žalovanému postúpil na žalobcu, uzavrel so žalovaným dňa 07.6.2011 zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytnutie mobilných hlasových služieb, program Podľa seba 1N a dňa 07.06.2011 dodatok o zmluve o pripojení, predmetom ktorého bolo poskytnutie zľavy na mobilný telefón Nokia C2 - O1 v lehote viazanosti 24 mesiacov. Dňa 10.09.2011 uzavrel podnik so žalovaným zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytnutie mobilných hlasových služieb program Podľa seba 1N a dňa 10.09.2011 dodatok k zmluve o pripojení, predmetom ktorého bolo poskytnutie zľavy na mobilný telefón Nokia 7230 v lehote viazanosti 24 mesiacov. Vzhľadom k tomu, že žalovaný si svoj zmluvný záväzok nesplnil (neuhradil dohodnutú cenu za poskytnuté služby), žalobca mu vyfakturoval zmluvnú pokutu v celkovej výške 497,90 eur. Je nepochybne, že predmetné zmluvy, uzavreté medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným sú štandardnými spotrebiteľskými zmluvami, nakoľko právny predchodca žalobcu vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejme, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania, majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Prítom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Je potrebné súhlasiť so závermi súdu prvého stupňa, že paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške bez ohľadu na moment porušenia zmluvnej povinnosti. Pre posúdenie zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o pripojení túto charakteristiku spĺňa. Jej súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Právny predchodca žalobcu, ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií, má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

Dojednané zmluvné pokuty sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka sú neplatné. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a vo výroku o náhrade trov konania ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalovanému táto náhrada trov konania nebola priznaná, nakoľko si ju neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.